

EESTI NSV TEATAJA

Eesti NSV Ülemnõukogu seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste ja korralduste, Eesti NSV Rahvakomissaride käskkirjade ja juhendite kogu.

Nr. 4

31. jaanuaril

1945

I.

- Art. 45. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime „Sangar-ema“ sisseseadmisest ja ordeni „Ema au“ ning medali „Emamedal“ asutamisest.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused.

46. Seadlus maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta.
47. Seadlus maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta.
48. Seadlus Pärnu Linna Täitevkomitee isikulise koosseisu kinnitamise kohta.

II.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrused.

49. Määrus rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku kinnitamise kohta. — Lisa.
50. Määrus NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari juhendi „Abielulahutuse asjade arutamise korrast kohutest“ kinnitamise kohta. — Lisa.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrused.

51. Määrus rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku rakendamise kohta.
52. Määrus vara liikide loendi kinnitamise kohta, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi. — Lisa.
53. Määrus ametiühingute vabrikute, tehaste ja asutiste komiteedele tööliste ja teenistujate töötasufondist kultuuriliseks tööks mahaarvamiste teostamise kohta.
54. Määrus Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi põhimääruse kinnitamise kohta. — Põhimäärus.

III.

Eesti NSV Kohtu Rahvakomissari käskkirjad.

55. Käskkiri Võru Riikliku Notariaalkontori tööpiirkonna kohta.
56. Käskkiri mõnede riiklikkude notariaalkonto rite tegevuse alustamise kohta.
57. Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari käskkiri meditsiin-keskharidusega ja vähemalt kolmeaastase meditsiin-tööstaažiga meditsiinõdede velskriteks nimetamise kohta.

I.

45. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus

riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime „Sangar-ema“ sisseseadmisest ja ordeni „Ema au“ ning medali „Emamedal“ asutamisest.

Hoolitsus laste ja emade eest ning perekonna tugevdamine on alati olnud nõukogude riigi üheks tähtsaimaks ülesandeks. Kaitstes ema ja lapse huve annab riik suurt materjalset abi rasedatele naistele ja emadele laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks. Sõja ajal ja pärast sõda, kui paljudel perekondadel on tavaliselt suuremaid materjalseid raskusi, on vajalik riikliku abi osutamise edasine laiendamine.

Selleks, et suurendada materjalset abi rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, et ergutada laste arvu kasvu ja tugevdada emade ja laste kaitset, Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu Presiidium määrab:

I. Riikliku abi suurendamisest lasterikastele ja vallasemadele.

1. Määrata, et seni kehtinud korra asemel, mille järgi riiklikku abiraha anti lasterikastele emadele, kel on kuus last, seitsmenda ja iga järgneva lapse sündimisel, antakse riiklikku abiraha lasterikastele emadele (mehelolevatele ja leskedele), kel on kaks last, kolmanda ja iga järgmise lapse sündimisel.

2. Riikliku abiraha väljamaksmist lasterikastele emadele teostada järgmises korras ja ulatuses:

	Ühekordselt	Igas kuus
emadele, kel on kaks last, kolmanda lapse sündimisel	400 rbl.	—
emadele, kel on kolm last, neljanda lapse sündimisel	1300 „	80 rbl.
emadele, kel on neli last, viienda lapse sündimisel	1700 „	120 „
emadele, kel on viis last, kuuenda lapse sündimisel	2000 „	140 „
emadele, kel on kuus last, seitsmenda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on seitse last, kaheksanda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on kaheksa last, üheksanda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on üheksa last, kümnenda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on kümme last, üheksanda lapse sündimisel	5000 „	300 „

Igakuulist abiraha lasterikastele emadele makstakse alates lapse teisest eluaastast tema viieaastaseks saamiseni.

Emadele, kel käesoleva seadluse andmise päevaks on kolm, neli, viis või kuus last, makstakse käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha iga lapse pealt, kes on sündinud pärast käesoleva seadluse ilmumist.

Emadele, kel käesoleva seadluse väljaandmise päevaks on seitse või rohkem last, jääb õigus lasterohkuse abiraha saamiseks selles korras ja ulatuses, mis on kehtima pandud NSV Liidu KTK ja RKN määrusega 27. juunist 1936. aastal, ja nimelt: seitsmenda, kaheksanda, üheksanda ja kümnenda lapse pealt — 2000 rubla igaühe kohta igal aastal viie aasta jooksul, alates lapse sündimisest; üheteistkümnenda ja üheksanda lapse pealt — 5000 rubla ühekordselt ja igal aastal 3000 rubla nelja aasta jooksul, alates teisest aastast pärast lapse sündimist. Iga järgneva lapse sündimisel pärast käesoleva seadluse andmist makstakse abiraha seadluse käesoleva paragrahvi kehtimapanud korras ja ulatuses.

Riikliku lasterohkuse abiraha määramisel võetakse arvesse ka lapsed, kes on hukunud või teadmata kadunud Isamaasõja rinnetel.

3. Sisse seada riiklik abiraha vallasemadele (kes ei ole abielus) pärast käesoleva seadluse andmist sündinud laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks järgmises ulatuses: 100 rubla kuus ühe lapse pealt, 150 rubla — kahe lapse pealt ja 200 rubla — kolme või enam lapse pealt.

Riiklikku abiraha vallasemadele makstakse kuni laste kaheistkümnenda aastaseks saamiseni.

Vallasemadele, kel on kolm või enam last, makstakse käesolevas paragrahvis ettenähtud riiklikku abiraha täiendavalt lasterohkuse abirahale, mida saadakse vastavalt käesoleva seadluse teisele paragrahvi.

Abiellumisel säilitab vallasema õiguse käesolevas paragrahvis ettenähtud abirahale.

Emad, kes saavad alimente enne käesoleva seadluse ilmumist sündinud laste pealt, säilitavad õiguse alimentide saamiseks kuni lapse täisikka jõudmiseni ja käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha neile ei anta.

1944. aastal enne käesoleva seadluse ilmumist sündinud laste emadel, kes ei saa nende pealt alimente, on õigus käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha saamiseks.

4. Kui vallasema soovib oma last paigutada lastekasvatustasutisse üleskasvatamiseks, on lastekasvatustasutised kohustatud last vastu võtma ülalpidamiseks ja kasvatamiseks täielikult riigi kulus.

Emal on õigus oma last lastekasvatustasutisest tagasi võtta, et teda ise üles kasvatada.

Lapse lastekasvatustasutises viibimise aja eest riiklikku abiraha lapse pealt ei maksta.

5. Suurendada ühekordset abiraha, mis antakse välja sotsiaalkindlustuse summadest ja kooperatiivsete artellide vastastikuse abi kassadest vastsündinud lapse jaoks, 45 rublalt 120 rublani. Määrata, et emadele peab olema kindlustatud võimalus osta mainitud summa eest komplekt pesu vastsündinu jaoks.

II. Rasedate naiste ja emade soodustuste suurendamisest ja emade- ja lastekaitseasutiste võrgu laiendamisest.

6. Pikendada puhkust raseduse ja sünnituse puhul naistöölistele ja teenistujatele 63 kalendripäevalt 77 kalendripäevale, määrates puhkeaja kestuse 35 kalendripäevale enne sünnitust ja 42 kalendripäevale pärast sünnitust, makstes selle aja eest riiklikku abiraha varem kehtimapanud ulatuses. Juhtumil, kui sünnitus on ebanormaalne või kui sündinud kaksikud, antakse puhkust pärast sünnitust 56 kalendripäeva ulatuses.

Kohustada ettevõtete ja asutiste juhatajaid korraldama rasedatele naistele järjekordse puhkuse andmist, ajaldades seda rasedus- ja sünnituspuhkusele.

7. Mitte kasutada rasedaid naisi, alates raseduse neljandast kuust, ületunnitöödel käitistes ja asutistes ning rinnalapsi omavaid naisi öistel töödel lapse imetamise perioodil.

8. Kahekordistada täiendavat toiduainetenormi rasedatele naistele, alates raseduse kuuest kuust, ja imetajatele emadele imetamise nelja kuu jooksul.

9. Kohustada käitiste ja asutiste juhatajaid abistama rasedaid naisi ja imetajaid emasid neile lisatoiduainete andmisega abimajapidamisest.

10. Vabastada 50 protsendi ulatuses maksust laste paigutamise eest lasteaedadesse ja -sõimedesse vanemad:

kellel on kolm last ja kes teenivad kuni 400 rubla kuus;

kellel on neli last ja kes teenivad kuni 600 rubla kuus;

kellel on viis ja enam last, vaatamata teenistuse suurusele.

11. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule teha ülesandeks:

a) kinnitada emade- ja lastekodude täiendava organiseerimise plaan vabariikides ja oblastites, ühtlasi ka eripuhkekodude plaan abivajavatele rasedatele vallalistele naistele ja nõrga-

tervislikele imetajatele emadele, kasutades neid puhkajaid jõukohastel töödel;

- b) kinnitada rahvakomissariaatide ja ametkondade lasteasutiste võrgu laiendamise plaan silmas pidades, et see hõlmaks täielikult kõiki teenindamist vajavaid lapsi, ette nähes laste konsultatsioonide ja piimaköövide võrgu laiendamist, rinnalastesõimede, lasteaedade juures asuvate õhtuste rühmituste ja sünnitusabiasutiste organiseerimist saksa vallutajatest vabastatud piirkondades;
- c) ette näha lastesõimede, lasteaedade, rinnalaste toitmise tubade ja naise isikliku tervishoiu tubade kohustuslikku organiseerimist käitistes ja asutistes, kus massiliselt kasutatakse naiste tööjõudu;
- d) kohustada rahvakomissariaate tööstusliku ehitustöö projektides ette nägema antud käitise tööliste ja teenistujate teenindamist vajavate laste täielikuks hõlmamiseks arvestatud lasteasutiste (sõimed, lasteaiad, emade ja laste toad) ehitamist;
- e) kinnitada abinõud laste rõivaste, jalanõude, laste tervishoiu ja sanitaarsemete ja teiste laste tarbeesemete tootmise tunduvalt laiendamiseks nii lasteasutiste jaoks kui ka elanikkonnale müümiseks, samuti ka lasterõivaste õmblustöökodade võrgu ja emade- ja lasteäride võrgu laiendamiseks.

III. Medali „Emamedal“ ja ordeni „Ema au“ asutamise ja aunime „Sangar-ema“ sisseseadmisest.

12. Asutada I ja II järgu medal „Emamedal“ ema autasustamiseks, kes on sünnitanud ja kasvatanud: viis last — II järgu medaliga; kuus last — I järgu medaliga.

13. Asutada I, II ja III järgu orden „Ema au“ emade autasustamiseks, kes on sünnitanud ja kasvatanud:

- seitse last — III järgu ordeniga;
- kaheksa last — II järgu ordeniga;
- üheksa last — I järgu ordeniga.

14. Määrata, et emale, kes on sünnitanud ja kasvatanud kümme last, antakse aunimi „Sangar-ema“ ordeni „Sangar-ema“ ja NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi tunnustuskirja annetamisega.

15. Autasustamine ordenitega „Ema au“ ja medalitega „Emamedal“ ja aunime „Sangar-ema“ andmine toimub viimase lapse üheaastaseks saamisel ja selle ema teiste laste elusolekul.

Ema autasustamisel võetakse arvesse ka lapsed, kes on langenud või teadmata kadunud Isamaasõja rinnetel.

IV. Vallaliste ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksustamisest.

16. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1941. aasta 21. novembri seadluse „Vallaliste ja lasteta NSV Liidu kodanike maksustamisest“ muutmiseks määrata, et maksustamisele kuuluvad lasteta ning üht ja kaht last omavad kodanikud: mehed 20 kuni 50 aasta vanuseni ja naised 20 kuni 45 aasta vanuseni.

17. Maksu võtta järgmises ulatuses:

- a) kodanikelt, kes maksavad tulumaksu, lastetuse puhul 6% sissetulekust, ühe lapse puhul — 1% ja 2 lapse puhul — ½% sissetulekust;
 - b) kolhoosnikelt, üksiktalupidajailt ja teistelt kodanikelt, kes kuuluvad majapidamise hulka, mis on maksustatud põllumajandusmaksuga, lastetuse puhul — 150 rubla aastas, ühe lapse puhul — 50 rubla aastas ja kahe lapse puhul — 25 rubla aastas;
 - c) teistelt kodanikelt lastetuse puhul — 90 rubla aastas, ühe lapse puhul 30 rubla ja kahe lapse puhul — 15 rubla aastas.
18. Maksust vabastada:
- a) rea-, seersandi- ja vanemakoosseisu kuuluvad sõjaväelased;
 - b) tegevarmee ja tegevlaevastiku väeosade ja asutiste ohvitseride koosseisu kuuluvad sõjaväelased;
 - c) käesoleva paragrahvi punktis a ja b märgitud naised;
 - d) naised, kes saavad riigilt laste ülalpidamiseks abiraha või pensioni;
 - e) kodanikud, kelle lapsed on Isamaasõja rinnetel langenud või teadmata kadunud;
 - f) kesk- ja kõrgemate koolide õpilased — mehed ja naised kuni 25. eluaastani;
 - g) I ja II grupi invaliidid.

V. Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste muutmise.

19. Määrata, et ainult registreeritud abielu annab abielupooltele liiduvabariikide abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksis ettenähtud õigusi ja kohustusi.

Isikud, kes on tegelikult abieluvahekorras enne käesoleva seadluse avaldamist, võivad oma vahekorrad vormistada registreerimise teel, ära näidates tegeliku kooselu aja.

20. Tühistada ema õigus pöörduda hagiavaldusega kohtusse isa kindlaksmääramiseks ja alimentide nõudmiseks lapse ülalpidamiseks isikult, kellelt laps sündinud ja kellega ema ei ole registreeritud abielus.

21. Määrata, et perekonnaseisuametis registreeritakse ema mitteregistreeritud abielust sündinud laps ema perekonnanime järgi ja antakse talle ema poolt nimetatud isanimi.

22. Läbi viia passides kohustusliku sissekande tegemine registreeritud abielu kohta abikaasa perekonna-, ees- ja isanime, sünniaasta ja abielu registreerimise koha ning aja äramärgimisega.

23. Määrata, et lahutus toimub avalikul kohtuistungil. Abielupoolte palvel võib abielulahutuse asja vajaduse korral, kohtu määramisel, arutada kinnisel kohtuistungil.

24. Abielulahutuse kohtuasja algatamiseks ette näha järgmiste nõuete kohustuslik täitmine:

- a) abielulahutuse kohta sooviavalduse esitamine rahvakohtusse lahutusmotiivide kui ka teise abielupoolte perekonna-, ees- ja isanime äramärgimisega; abielulahutuse sooviavalduse esitamisel tuleb maksta 100 rubla;
- b) abikaasa kohtusse kutsumine tema tutvustamiseks teise abielupoolte poolt sisseantud lahu-

tamisavaldusega ning lahutusmotive esialgseks selgitamiseks, samuti aga ka tunnistajate kindlaksmääramiseks, kes kuuluvad väljakutsumisele kohtulikule asjaarutusele;

- c) kuulutuse avaldamine kohalikus ajalehes kohtuliku menetluse algatamise kohta lahutuse asjas, pannes kuulutamise kulud abielupoole kanda, kes esitas lahutamiseavalduse.

25. Rahvakohus on kohustatud kindlaks tegema lahutamiseavalduse esitamise motiivid ja tarvitusele võtma abinõud abielupoole lepitamiseks, milleks tuleb tingimata välja kutsuda mõlemad abielupoole ning vajaduse korral ka tunnistajad.

Juhul, kui abielupoole lepitamine rahvakohtus ei tulnud toime, on hagejal õigus pöörata lahutamiseavaldusega kõrgemasse kohtusse.

Määrata, et abielulahutuse otsuse võivad teha oblasti-, ringkonna-, krai- ja linnakohus või liidu- ja autonoomse vabariigi ülemkohus.

26. Oblasti-, krai-, ringkonna- ja linnakohus või liidu- ja autonoomse vabariigi ülemkohus peab abielulahutamise vajalikkuse tunnustamise puhul:

- a) määrama, kumma lahutatava abielupoole juurde ja kes lastest jääb, samuti kes vanematest ning millisel määral kannab laste ülalpidamise kulud;
- b) poolte nõudel jagama varanduse loonus või mõttelistes osades lahutatavate abielupoole vahel;
- d) ennistama igale lahutatud abielupoolele nende soovil enneabielulise perekonnanime.

27. Tehtud kohtuotsuse alusel perekonnaseisumeti organid annavad välja abielulahutuse tunnistuse, mille väljaandmisel tehakse märkus lahutamise kohta mõlema abielupoole passi ning võetakse kohtumääruse järgi ühelt või mõlemalt abielupoolelt 400 kuni 2000 rubla maksu.

28. Liiduvabariikide ülemnõukogudele ülesandeks teha vastavalt käesolevale seadlusele teha vajalikud muudatused liiduvabariikide seadustes.

29. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule ülesandeks teha kinnitada määrus rasedaile naistele, lasterikastele ja vallasemadele abirahade määramise ja väljamaksmise korra kohta vastavalt käesolevale seadlusele.

30. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule ülesandeks teha kinnitada korraldused perekonnaseisumeti (abiellumise, sündimise ja teiste aktide) registreerimise korraldamiseks, ette nähes piduliku registreerimistoimingu sisseseadmist, selleks sündsate ruumide ja nende sisustise andmist, kodanikele väärikalt kujundatud dokumentide väljaandmist.

31. Prokuratuuri organitel, vastavalt kehtivatele kriminaalseadustele, vastutusele võtta isikud, kes on süüdi seadusevastases abortide tegemises, naiste abortide tegemisele sundimises, naiste kui emade au riivamises ja alandamises ning kuritahtlikus alimentide mittemaksmises laste ülalpidamiseks.

32. Kehtetuiks lugeda:

- a) NSVL KTK ja RKN 27. juuni 1936. aasta määruse „Abortide ärakeelamisest, sünnitajaile materjalse abi suurendamisest, lasterikastele isikutele riikliku abi sisseseadmises, sünnitusmajade, lastesõimede ja lasteadeade võrgu laiendamisest, kriminaalkaristuse kõvendami-

sest alimentide mittemaksmise eest ja mõningatest muudatustest abielulahutuse seadustes“ paragrahvid 5, 8, 10, 27 ja 28 (LSKK 1936. a., nr. 34, art. 309);

- b) NSVL KTK ja RKN määrus 14. novembrist 1936. a. „Lasterikastele emadele abiraha andmise korras“ (LSKK 1936. a., nr. 59, art. 448);

- c) NSVL RKN, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN 28. detsembri 1938. a. määruse „Abinõudest töödistsipliini korraldamisest, riikliku sotsiaalkindlustuse praktika parandamisest ja kuritarvituste vastu võitlemisest sel alal“ paragrahv 14 (LSKK 1939. a., nr. 1, art. 1).

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi

Esimees M. K a l i n i n.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi

Sekretär A. G o r k i n.

Moskva, Kreml, 8. juulil 1944.

46. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus

maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta.

Määrata kindlaks maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede koosseis kuni 9 liikmeline.

Käesoleva seadluse avaldamisega kaotab kehtivuse Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi 17. jaanuari 1941 seadluse „Täitevkomiteede moodustamise kohta maakondliku alluvusega linnades ja valdades“ punkt 2.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

Esimees J. V a r e s.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

Sekretär V. T e l l i n g.

Tallinn, 18. jaanuaril 1945.

47. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus

maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta.

Määrata kindlaks maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteede koosseis kuni 11 liikmeline.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

Esimees J. V a r e s.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

Sekretär V. T e l l i n g.

Tallinn, 18. jaanuaril 1945.

48. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus

Pärnu Linna Täitevkomitee isikulise koosseisu kinnitamise kohta.

Kinnitada Pärnu Linna Täitevkomitee järgmises
koosseisus:

esimees — Nessler, Jaak Juhani p.,
esimehe asetäitja — Rannik, Arne Vassili p.,
sekretär — Pärn, Tatjana Trofimi t.,

liikmed — Korotajev, Vassili Jefimi p.,
— Nikulitšev, Ivan Nikolai p.,
— Tarkpea, Linda Karli t.,
— Lombak, Villem Juhani p.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi
Esimees J. Vares.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi
Sekretär V. Telling.

Tallinn, 18. jaanuaril 1945.

II.

49. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus

rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasema- dele riiklike abirahade määramise ja väljamaks- mise ning soodustuste andmise korra määrustiku kinnitamise kohta.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:
Kinnitada Rasedatele naistele, lasterikastele ja
vallasemadele riiklike abirahade määramise ja välja-

maksmise ning soodustuste andmise korra mää-
rustik.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees J. Stalin.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja J. Tšadajev.

Moskva, Kreml, 18. augustil 1944. Nr. 1122.

Kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride
Nõukogu määrusega 18. augustist 1944
nr. 1122.

I.

Rasedatele naistele lasterikastele ja vallasema- dele riiklike abirahade määramise ja väljamaks- mise ning soodustuste andmise korra määrustik.

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
seadlusele 8. juulist 1944 „Riikliku abi suurendami-
sest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasema-
dele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime
„Sangar-ema“ sisseeadmisest ja ordeni „Ema au“
ning medali „Emamedal“ asutamisest“ kehtestatakse
rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele
rahalise abi määramiseks ja väljamaksmiseks ning
soodustuste andmiseks järgmine kord.

Lasterikastele emadele riiklike
abirahade määramise kord.

1. Riiklike abirahad määratakse ja makstakse
välja lasterikastele emadele (mehelolevatele ja les-
kedele), kellel on kaks last, kolmanda ja iga järg-
mise lapse sündimisel, kes on sündinud pärast
8. juulit 1944.

2. Riiklike abirahade väljamaksmine lasterikas-
tele emadele toimub vastavalt seadluse teisele pa-
ragrahvile järgmises korras ja suuruses:

	Ühekordselt	Igas kuus
emadele, kellel on kaks last, kolmanda lapse sündimisel	400 rbl.	—
emadele, kellel on kolm last, neljanda lapse sündimisel	1300 „	80 rbl.
emadele, kellel on neli last, viienda lapse sündimisel	1700 „	120 „
emadele, kellel on viis last, kuenda lapse sündimisel	2000 „	140 „
emadele, kellel on kuus last, seitsmenda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kellel on seitse last, kaheksanda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kellel on kaheksa last, üheksanda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kellel on üheksa last, kümmanda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kellel on kümme last, iga järgmise lapse sündimisel	5000 „	300 „

Igakuisi abirahad lasterikastele emadele maks-
takse alates lapse teisest eluaastast lapse viieaasta-
saksa saamiseni.

Ema, kes saab riiklikku abiraha lasterohkuse alu-
sel, saab järgmise lapse sünnitamisel selle lapse
kohta kindlaksmääratud ühekordset ja igakuist abi-
raha, kusjuures ta saab abiraha edasi ka varem
sündinud lapse pealt kuni selle viieaastaseks saa-
miseni.

3. Emadele, kellel on seadluse andmise päevaks
kolm, neli, viis või kuus last, makstakse seadluse
teises paragrahvis ettenähtud ühekordseid ja igakuisi
riiklike abirahad iga lapse pealt, kes on
sündinud pärast seadluse andmist.

Emadel, kellel on seadluse andmise päevaks seitse
ja enam last, jääb õigus abiraha saamiseks laste-
rohkuse alusel NSV Liidu KTK ja RKN määru-
sega 27. juunist 1936 määratud korras ja suuruses
ja nimelt seitsmenda, kaheksanda, üheksanda ja
kümmanda lapse pealt, igaihe pealt 2000 rubla igal
aastal viie aasta jooksul lapse sündimise päevast
alates; üheteistkümenda ja iga järgmise lapse
pealt — 5000 rubla ühekordselt ja 3000 rubla igal
aastal nelja aasta jooksul, alates lapse teisest elu-
aastast. Iga järgmise lapse pealt, kes sündis pärast
8. juulit 1944. aasta seadluse andmist, makstakse
abiraha tähendatud seadluse teises paragrahvis
määratud korras ja suuruses.

4. Lasterikkale emale riikliku abiraha määramisel arvestatakse ema kõiki lapsi kas ühelt või erinevatelt isadelt, sõltumatult laste east, nii ema juures elavaid kui ka temast lahus elavaid, samuti Isamaasõja rinnetel langenuid või teadmata kadunuid.

Lasterikastele emadele riikliku abiraha määramisel arvestatakse lapsendatud lapsi, samuti ka mehe lapsi endisest abielust, kes on tulnud ema kasvatada mitte pärast kaheteistkümnendat eluaastat.

Lasterikkale emale riikliku abiraha määramisel ei arvestata surnud lapsi ja samuti ka välismaise kodakondsusega lapsi.

5. Lasterikka ema surma puhul määratakse ja makstakse välja riiklik abiraha laste isale või hooldajale, kui surnud ema lapsed jäävad tema kasvatada.

6. Juhul, kui lasterikas ema nõuab riikliku abiraha määramist aasta või hiljem pärast lapse sündimist, määratakse ja makstakse talle välja ühekindne riiklik abiraha ja igakuine abiraha möödunud aja eest tagantjärele, aga mitte rohkem kui viimase 6 kuu eest enne abiraha nõutamise päeva.

Juhul, kui lasterikas ema nõuab määratud riikliku abiraha (ühekordse või igakuise) saamist aasta või hiljem pärast lapse sündimist, makstakse talle ühekordne abiraha välja täielikult, aga igakuine abiraha möödunud aja eest tagantjärele mitte enam kui viimase 6 kuu eest enne abiraha väljamaksmise järgmist tähtpäeva.

Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel võib üksikjuhtumel igakuist riiklikku abiraha lasterikkale emale möödunud aja eest tagantjärele välja maksta ka pikema aja eest kui 6 kuud.

7. Riikliku abiraha maksmine lasterikkale emale lõpetatakse:

- a) kui laps, kellele abiraha on määratud, sureb;
- b) lasterikka ema mõne lapse surma puhul, kui ellujäänud laste arv seetõttu osutub vähemaks kui kolm.

8. Ühe lapse surma puhul lasterikkal emal, kellel on viis või enam last, väheneb igakuise abiraha suurus, ja abiraha väljamaksmine toimub vastavalt ellujäänud laste arvule, alates järgmisest kuust pärast perekonna koosseisus aset leidnud muudatust.

Abiraha suurus muudetakse neil juhtumel rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega.

Juhul, kui keegi lasterikka ema lastest on hukunud või jäänud teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel, riikliku abiraha suurus lasterohkuse alusel ei vähene.

II.

Vallasemadele riiklike abirahade määramise kord.

9. Riiklike abirahasid määratakse ja makstakse vallasemadele (mitteabielulistele) pärast 8. juulit 1944 sündinud laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks.

10. Riiklike abirahade maksmine vallasemadele laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks toimub järgmises suuruses:

ühe lapse pealt	100 rubla kuus
kahe lapse pealt	150 „ „
kolme ja enam lapse pealt	200 „ „

Riiklike abirahasid makstakse vallasemadele kuni laste kaheteistkümnendaastaseks saamiseni.

11. Vallasemale määratakse laste pealt, kes on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal vastavalt seadluse 3. paragrahvile igakuised riiklikud abirahad sel juhtumil, kui ta ei saa nende pealt alimente.

12. Naisel, kes on registreeritud abielus, on mehe surma puhul õigus saada laste pealt, kes on sündinud pärast mehe surma, vallasemadele määratud riiklikku abiraha.

13. Naisel, kellel on laps isikult, kellega ta ei ole registreeritud abielus, kuid kellega ta ühes elab, omab ühist majapidamist ja kasvatab ühiselt last, ei ole õigust saada vallasemadele määratud abiraha.

14. Vallasemadele, kellel on kolm või enam last, makstakse lisaks seadluse kolmandas paragrahvis ettenähtud riiklikele abirahadele abiraha lasterohkuse alusel vastavalt seadluse teisele paragrahvile.

15. Vallasema abiellumisel ei lõpetata talle määratud riikliku abiraha maksmist.

16. Selle aja jooksul, kui vallasema laps on kasvatusasutises täielikult riigi ülalpidada, ei makseta lapse pealt igakuist abiraha. Juhul, kui ema ülalpidamisel on teisi lapsi, määratakse abiraha suurus vastavalt tema juurde jäänud alla 12-aastaste laste arvule, kes on sündinud pärast 8. juulit 1944 või on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal, juhul, kui ema ei saa nende pealt alimente.

17. Vallasema ühe lapse surma puhul toimub igakuise riikliku abiraha maksmine vastavalt talle jäänud alla 12-aastaste laste arvule, kes on sündinud pärast 8. juulit 1944, ja samuti nende laste arvule, kes on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal, juhul, kui ema ei saa nende pealt alimente.

18. Vallasema surma puhul antakse talle laste kasvatamiseks määratud riiklik abiraha välja seatud korras nimetatud hooldajale.

III.

Lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise kord.

19. Riiklike abirahade määramine lasterikastele ja vallasemadele toimub rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel.

Avalduse riikliku abiraha määramise kohta esitab ema kirjalikult kas isiklikult või tema poolt selleks volitatud isiku kaudu või posti teel või külanõukogu, vabriku-tehase ja kohalike komiteede või majavalituste kaudu tema elukoha rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Avalduses peavad olema täpselt märgitud ema kõigi laste ees-, isa- ja perekonnanimi ja elukoht.

20. Avaldusele riikliku abiraha määramise kohta tuleb lisandada:

- a) sünnitunnistus või selle notariaalses korras (notariaalkontoris või külanõukogus) tõesta-

tud ärakiri lapse kohta, kelle pealt nõutakse abiraha;

- b) väljavõtte külanõukogu täitevkomitee otsusest ja linnades — miilitsaorgani poolt väljaantud tunnistus, mis kinnitab ema laste arvu, kes tema juures elavad, ära näidates ka nende laste iga;
- d) laste kohta, kes elavad emast lahus — tunnistused laste elukoha miilitsaorganitelt või sõjaväeosast.

Tunnistused ei või olla dateeritud varem kui kuus kuud enne avalduse andmise päeva.

21. Sõja ajal võib lasterikas ema esitada Punaarmee kutsutud laste kohta tunnistuse selle rajooni sõjakomissariaadilt, kust ta lapsed kutsuti sõjaväkke.

Neil juhtumel, kui lasterikkal emal on lapsed tegevas Punaarmees või partisanisalkades ja ema ei või temast olenematute asjaolude tõttu esitada tunnistust sõjaväeosast või sõjakomissariaadist nende laste asukoha kohta, vaatab rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee läbi muud dokumendid, mis kinnitavad abiraha saamise õigust, ja teeb vastava otsuse.

22. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee peab lasterikka ema või vallasema avalduse riikliku abiraha määramise kohta mitte hiljem kui kahe nädala jooksul selle esitamise päevast arvates läbi vaatama ja määrama riikliku abiraha ja selle järel tegema korralduse rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale abiraha väljamaksmiseks.

23. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsus riikliku abiraha määramise kohta märgitakse protokollis, millele kirjutavad alla täitevkomitee esimees ja sekretär ning mis kinnitatakse pitsoriga.

Protokollis peavad olema loetletud kõik dokumendid, mis on olnud aluseks riikliku abiraha määramisel, ja abiraha määramisest keeldumisel peavad olema märgitud selle motiivid.

Väljavõtte rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusest riikliku abiraha määramise kohta antakse ema kätte, väljavõtte teine eksemplar, ema avaldus ja kõik dokumendid, mis olid aluseks abiraha määramisel, saadetakse rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale säilitamiseks.

24. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega mitte rahuldumise puhul on lasterikkal või vallasemal õigus rajooni või linna nõukogu täitevkomitee otsuse peale edasi kaevata oblasti või krai töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või autonoomse või liiduvabariigi rahvakomissaride nõukogule, kes peab kaebuse läbi vaatama mitte hiljem kui kahe nädala jooksul.

25. Lasterikka ema või vallasema elukoha muutmise puhul saadab rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakond abiraha määramise materjali selle rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kus on ema uus elukoht.

Ema uue elukoha rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee annab abiraha määramise kohta käiva materjali saabumisel rajooni

või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale vastava juhise abiraha maksmise jätkamiseks.

IV.

Riiklike abirahade väljamaksmise kord.

26. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal kirjutab rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade abistamise osakond välja ja annab lasterikkale emale iga lapse kohta isikliku raamatu, mis õigustab teda saama abiraha viie aasta kestel, ning vallasemale tema kasvatusel olevate laste kohta ühise raamatu, mis õigustab teda saama abiraha nelja aasta kestel.

Nelja-aastase tähtaja möödumisel vahetatakse vallasema isiklik raamat ümber uue nelja-aastase raamatu vastu.

27. Isiklik raamat peab emale allkirja vastu kätte antama hiljemalt ühe nädala jooksul abiraha määramise päevast arvates.

28. Lasterikka või vallasema riikliku abiraha saamise isiklikku raamatusse kantakse järgmised põhiandmed:

selle lapse nimi ja sünniaasta, kuu ja päev, kelle pealt abiraha antakse;

ema kõigi teiste laste nimed ning nende sünniaasta, kuu ja päev;

märke riikliku abiraha määramise kohta linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt;

erilised märkmed lapse kohta, kelle pealt abiraha antakse, nagu näiteks lapse kasvatusel andmine kasvatusasutisse.

29. Rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnad maksavad välja riiklikke abirahasid linnades hoiukassade kaudu, maa-asulais aga töörahva saadikute külanõukogu kaudu isiklikus raamatus antava allkirja vastu.

30. Igakuise abiraha saamisel esitab ema isikliku raamatu, millesse on tehtud märkmed tema juures elavate laste kohta: linnades — majavalitsuste või miilitsaorganite poolt, maa-asulais aga külanõukogude täitevkomiteede poolt, samuti ka passi või mõne teise isikut tõendava dokumendi.

Emast eraldi elavate laste kohta esitatakse tõend rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale üks kord 6 kuu kestel vastavalt käesoleva määrustiku 20. ja 21. paragrahvile.

31. Igakuine riiklik abiraha antakse välja möödunud kuu eest, kusjuures ema võib saada abiraha korraga mitme, kuid mitte rohkem kui 6 möödunud kuu eest.

V.

Rasedatele naistele ja emadele soodustuste andmise kord.

32. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse kuuendale paragrahvile vastavalt antakse igale rasedale naisele, naistööliisele ja teenistujale puhkust raseduse ja sünnituse puhul 77 kalendripäeva ulatuses (63 kalendripäeva asemel, mis anti enne NSV Liidu Ülemnõukogu Pre-

siidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse andmist), sellest 35 päeva enne sünnitust ja 42 kalendripäeva pärast sünnitust.

Juhtumil, kui sünnitus on ebanormaalne või on sündinud kaks või enam last korraga, antakse naisele puhkust pärast sünnitust 56 kalendripäeva ulatuses.

Puhkust raseduse või sünnituse puhul antakse naisele haigustunnistuse alusel, mille on välja andnud raviarst (naiste nõuandla, naiste ja laste nõuandla, sünnitusmaja, haigla sünnitusosakond, polikliinik, ambulatoorium).

33. Naistöölisel ja -teenistujal, kes on töötanud vahetpidamata antud ettevõttes või asutises vähemalt 3 kuud (varem kindlaksmääratud 7 kuu asemel), antakse rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal abiraha kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratud ulatuses riikliku sotsiaalkindlustuse summadest.

34. Ettevõtete ja asutiste juhatajad on kohustatud andma rasedatele naistele järjekordset puhkust, ajaldades seda rasedus- ja sünnituspuhkusele.

35. Rasedaid naisi — naistöölisi ja -teenistujaid —, alates raseduse neljandast kuust ei kasutata ületunnitöödel.

36. Naist — naistöölist ja -teenistujat —, kellel on rinnalaps, ei või lapse imetamise perioodil panna tööle öösel.

37. Iga linnas või töölisasulas elavale rasedale naisele antakse alates raseduse kuuendast kuust lisaks kehtivatele varustusnormidele iga kuu järgmisel hulgal täiendavaid toiduaineid: võid 800 g, suhkrut 600 g, tangu 1200 g, piima 12 liitrit.

38. Iga linnas või töölisasulas elavale imetavale emale antakse imetamise nelja kuu kestel lisaks kehtivatele varustusnormidele iga kuu täiendavaid toiduaineid käesoleva määruse 37. paragrahvis kindlaksmääratud ulatuses.

Toiduaineid 37. paragrahvis tähendatud normide järgi antakse ka laste- ja raviarstide imetajatele ja naistele, kes annavad rinnapiima nõuandlatesse, lastekodudesse või Tervishoiu Rahvakomissariaadi lastesõimesse, selle aja kestel, millal nad toidavad lapsi või annavad piima.

39. Rasedatele naistele, imetavatele emadele, lasteasutiste imetajatele ning rinnapiima äraandvatele naistele müüakse NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse kaheksandale paragrahvile vastavalt antav igakuine täiendav toidunorm eritalongidega, mille annab rajooni või linna kaubandusosakond kaardibüroode kaudu raviarstide (naiste või laste nõuandlate) tõendite põhjal.

40. Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse üheksandale paragrahvile on ettevõtete ja asutiste juhatajad kohustatud abimajapidamistest hankima toiduainete fondi ning koos ametiühingute organisatsioonidega kinnitama rasedatele naistele ja imetajatele emadele antavate toiduainete lisanormi.

Täiendavad toiduained antakse rasedatele naistele ja imetavatele emadele välja raviarstide tõendite põhjal, milles on märgitud naise raseduse aeg või lapse vanus.

41. Lapse sündimise puhul, kelle ema või isa töötab palgalisena või on käsitöendusliku kooperatsiooni liige, antakse vanematele riikliku sotsiaalkindlustuse summadest või kooperatiivsete artellide vastastikuse abistamise kassadest vastsündinule pesukomplekti muretsemiseks ühekordset abiraha 120 rubla suuruses (45 rubla asemel, mis anti välja enne 8. juuli 1944. aasta seadluse andmist) ning lapse toitmiseks abiraha 90 rubla suuruses.

Tähendatud abirahad antakse välja, kui lapse ema või isa on töötanud antud ettevõttes, asutises või artellis vähemalt 3 kuud ja kui abiraha nõudva vanema töötasu ei ületa 400 rubla.

Kahe ja enam lapse sündimise puhul makstakse ühekordne abiraha tähendatud suuruses iga lapse pealt.

Abiraha makstakse välja, kui vanemad esitavad sünnitunnistuse ning töökohast antud tõendi töötasu kohta.

42. Kaubandusorganisatsioonid on kohustatud tagama, et emad, kes saavad ühekordset abiraha sotsiaalkindlustuse summadest või kooperatiivsete artellide vastastikuse abistamise kassadest, saaksid osta vastsündinu jaoks määratud pesukomplekti.

Kahe või enam lapse sündimise puhul müüakse vastsündinu pesukomplekt iga sündinud lapse jaoks. Vastsündinu pesukomplekt müüakse ilma tööstuskaubakaardita orderi järgi, mille annab rajooni või linna kaubandusosakond kaardibüroo kaudu raviarstide (naiste või laste nõuandlate) tõendi põhjal.

Õigus osta vastsündinu jaoks pesukomplekt ilma tööstuskaubakaardita on ka emal, kes elab linnas või töölisasulas ning ei saa seda abiraha, mis on tähendatud käesoleva määruse 41. paragrahvis.

Kaubandusorganisatsioonid on kohustatud tagama, et emad, kes elavad maa-asulais, saaksid raviarstide (naiste või laste nõuandlate, ambulatooriumi, küla-arstijaoskonna) tõendi põhjal osta vähemalt 10 meetrit riidet iga vastsündinu jaoks.

43. Vabastatakse 50 protsendi ulatuses maksust laste ülalpidamise eest lastesõimes ja -aedades vanemad:

kellel on kolm last ja kes teenivad kuni 400 rubla kuus;

kellel on neli last ja kes teenivad kuni 600 rubla kuus;

kellel on viis või enam last vaatamata teenistuse suurusele.

Nende soodustuste saamiseks esitavad vanemad töökohast saadud tõendi töötasu suuruse kohta ning tõendi majavalitsuselt või külanõukogu täitevkomiteelt laste arvu kohta.

44. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse neljanda paragrahvi alusel on vallasemal õigus paigutada oma laps omal soovil lastekasvatusasutisse (lastekodusse või kasvatusmajja), kus ta peetakse ülal ja kasvatatakse täielikult riigi kulul.

Vallasemal on õigus oma last lastekasvatusasutisest tagasi võtta, et teda ise üles kasvatada.

Vallasema, kes soovib paigutada oma lapse lastekasvatusasutisse, esitab selle kohta avalduse rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kes teeb korralduse lapse lastekasvatusasutisse ülalpidamiseks ja kasvatamiseks vastuvõtmise kohta.

Lapse lastekasvatusasutisse paigutamise puhul on ema kohustatud esitama lastekasvatusasutise juhatajale avalduse, milles on märgitud lapse vanus ja ema töötasu.

45. Vastsündinud laste ülevõtmise eest vastutavad

tajale isikliku abirahasaamise raamatu, kuhu lastekasvatuse juhataja märgib lapse lastekasvatuse vastuvõtmise päeva. Kui vallasema võtab oma lapse lastekasvatusest tagasi, märgib lastekasvatuse juhataja samuti ema isiklikku raamatusse lapse lastekasvatusest väljakirjutamise päeva.

Juhul, kui vallasemal on peale lastekasvatuse asuvate laste veel teisi lapsi, teeb rajooni või linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse emale määratud abiraha muutmise kohta vastavalt tema ülalpidamisele jäänud laste arvule.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees J. St a l i n.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja J. T š a d a j e v.

Moskva, Kreml, 18. augustil 1944.

50. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu m ä ä r u s

NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari juhendi „Abielulahutuse asjade arutamise korrast kohtutes“ kinnitamise kohta.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab: Kinnitada lisandatud NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari juhendi „Abielulahutuse asjade arutamise korrast kohtutes“.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Esimehe Asetäitja V. M o l o t o v.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja J. T š a d a j e v.

Moskva, Kreml, 27. novembril 1944. Nr. 1622.

Kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride
Nõukogu määrusega 27. novembrist 1944
nr. 1622.

NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari juhendi abielulahutuse asjade arutamise korrast kohtutes.

I. Abielulahutuse asjade arutamine rahvakohtus.

1. Rahvakohus võtab abielulahutuse asjad arutamisele kas mõlema abikaasa või ühe abikaasa avalduse põhjal.

Neid asju arutatakse rahvakohtu osavõtul.

2. Abielulahutuse asja arutatakse abikaasade elukoha järgi, kui nad elavad koos, ja kostja elukoha järgi, kui abikaasad elavad lahus.

Kui lahutamise avalduse esitanud abikaasa juures elab alaealisi lapsi ja tal tekib raskusi väljasõiduga kostja elukohta, võib kohus avalduse esitaja palvel arutada asja tema elukoha järgi.

Kostja palvel, kui tal on selleks mõjuvaid põhjusi, võib rahvakohus anda asja arutamise lahutamise avalduse esitanud abikaasa elukoha-järgsele rahvakohtule.

Mõlema abikaasa soovil võidakse asja arutada ükskõik kumma neist elukoha järgi.

3. Abielulahutuse avaldus antakse igal juhul avalduse esitaja elukoha-järgsele rahvakohtule.

4. Abielulahutuse avaldus peab sisaldama avalduse esitaja ja teise abikaasa perekonnanime, nime, isanime, sünniaja ja -koha, samuti lahutuse motiivid.

Avalduse esitamisel nõutakse sisse 100 rubla, samuti ajalehes kuulutamiseks vajatav summa (24. VII 1944. a. seadluse § 24 p. a ja c).

5. Rahvakohtunik, võtnud vastu abielulahutuse avalduse, mis kuulub arutamisele kostja-abikaasa elukoha-järgses kohtus, kontrollib avalduse vastavust seaduse nõuetele, selgitab avalduse esitajale, et asi tuleb arutamisele kostja elukoha-järgses rahvakohtus, kuhu avalduse esitaja välja kutsutakse; määrab kindlaks avalduse esitaja poolseid kohtusse kutsutavad tunnistajad, kuulab üle samas linnas või rajoonis elavad tunnistajad, kuulutab kohalikus ajalehes avalduse esitaja poolt abielulahutuse asja algatamisest.

Pärast seda saadab rahvakohtunik avalduse ja muud asja juurde kuuluvad materjalid ühes ajalehes ilmunud kuulutusega kostja-abikaasa elukoha-järgsesse rahvakohtusse.

6. Rahvakohtunik, võtnud asja enda arutada, kutsub asja enekohtuliku ettevalmistuse korras välja kostja-abikaasa tema tutvustamiseks esitatud avaldusega, lahutamise motiivide esialgseks selgitamiseks, samuti kohtulikule arutamisele väljakutsutavate tunnistajate kindlakstegemiseks (8. VII 1944. a. seadluse § 24 p. b).

Kui asi kuulub arutamisele avalduse esitanud abikaasa elukoha järgi (vt. käesoleva juhendi p. 2), kostja aga elab teises linnas või rajoonis, kohustab asja enda arutada võtnud rahvakohtunik kostja elukoha-järgset rahvakohtunikku teostama toiminguid, mis ette nähtud käesolevas punktis. Selline kohustus tuleb täita 10-päevase tähtaja jooksul.

Kui asja enekohtulik ettevalmistus on lõppenud, kuulutab rahvakohtunik kohalikus ajalehes (välja arvatud juhtum, mis ette nähtud p. 5, mil ajalehes kuulutab avalduse vastuvõtnud rahvakohtunik enne avalduse edasisaatmist rahvakohtusse, kus asi tuleb arutamisele).

7. Ajalehekuulutuse peab sisaldama teadaandele ja selle (avalduse esitaja perekonnanimi, nimi, isanimi ja elukoht) abielulahutuse algatamisest oma abikaasaga (viimase perekonnanimi, nimi, isanimi ja elukoht), mis kuulub arutamisele selles ja selles rahvakohtus (kuulutuse näidis lisandatakse).

8. Pärast asja enekohtulikku ettevalmistust ja ajalehes kuulutamist määrab rahvakohtunik asja arutamisele.

Pooltele saadetavais kutseis peavad olema märgitud nende kohtuistungile mitteilumise tagajärjed (käesoleva juhendi p. 10).

9. Kui kostja-abikaasa on tegevvaes, peatakse abielulahutuse asja arutamine vastavalt VNFSV TsPK § 113 p. g ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavaile paragrahvidele.

10. Kui üks pooltest ei ilmu kohtuistungile, lükkab kohus vastavalt VNFSV TsPK § 99 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavaile paragrahvidele asja arutamise edasi.

Kostja teiskordsel kutsel mõjuvate põhjusteta mitteilumisel (kui on andmed kutse kättemise kohta) arutab rahvakohus asja tema tagaselja.

Avalduse esitaja teiskordsel mõjuvate põhjusteta mitteilumisel teeb kohus määruse asja menetluse lõpetamiseks.

11. Rahvakohus võib abielulahutuse avalduse läbi vaadata ilma kostjat-abikaasat välja kutsumata juhtudel, kui viimane on seatud korras teadmata kadunuks tunnustatud, pikaajalise vabaduskaotusega karistatud (tähtajaga mitte alla ühe aasta) või põeb kroonilist vaimuhaigust.

12. Asja arutatakse avalikul kohtuistungil. Abikaasade palvel võidakse vajalikel juhtudel arutada asja kohtu määramisel kinnisel kohtuistungil (8. VII 1944. a. seadluse § 23).

13. Kohtuistungil teeb rahvakohus poolte ja vajalikel juhtudel tunnistajate ülekuulamise teel kindlaks abielulahutuse avalduse sisseandmise motiivid ja võtab tarvitusele abinõud abikaasade lepitamiseks (8. VII 1944. a. seadluse § 25).

14. Abikaasade leppimisel teeb kohus määruse lahutusasja lõpetamiseks, tähendades määruses, et asi lõpetati abikaasade leppimisel.

Kui kohtul ei lähe korda lepitada, teeb kohus määruse, milles tähendatakse, et leppimise mitte-toimumise tõttu loetakse asja menetlus rahvakohtus lõpetatuks.

Pooltele antakse nende palvel määruse ärakirjad.

15. Rahvakohtu istungi protokollis peab olema märgitud, mis on asja arutamisel kindlaks tehtud, abielulahutuse avalduse esitamise motiivid, vastaspoole seletused, tunnistajate ütlused, poolte poolt lõpetamiseks tehtud ettepanekud.

Poolte kokkulepe kantakse protokollis ja kirjutatakse alla mõlema abikaasa poolt.

II. Abielulahutuse asjade arutamine oblasti-, krai-, ringkonna-, linnakohtus, liiduvabariigi, autonoomse vabariigi ülemkohtus.

16. Abielulahutuse asjad, milles rahvakohtus ei toimunud abikaasade leppimist, vaadatakse abikaasa avaldusel läbi asja esialgselt arutanud rahvakohtust kõrgemal seisva oblasti-, krai-, ringkonna-, linnakohtu või liidu-, autonoomse vabariigi ülemkohtu poolt (8. VII 1944. a. seadluse § 25).

17. Avalduses peavad olema tähendatud:

- a) avalduse esitaja perekonnanimi, nimi, isanimi, sünniaasta ja elukoht;
- b) teise abikaasa perekonnanimi, nimi, isanimi, sünniaasta ja elukoht;
- v) lahutamise motiivid;
- g) kui abikaasadel on lapsi, teated laste kohta, kelle juures nad on, missugune osa on kummagil poolel nende ülalpidamises ja kasvata- mises, ettepanekud laste edaspidise ülalpidamise ja kasvatamise korra kohta;
- d) juhul, kui pooled nõuavad varanduse lahutamist, teated abikaasade varanduse üle.

Avalduse esitaja võib paluda ka enneabielulise perekonnanime ennistamist.

Avaldusele peavad olema lisandatud asja enne arutanud rahvakohtu määruse ärakiri, andmed ja dokumendid, mis on vajalikud laste ja nende ülal-

pidamise küsimuse otsustamiseks, ja juhtudel, kui avalduse esitaja palub varanduse lahutamist loonus, avalduse esitaja poolt koostatud vara nimekiri ühes hindamisega.

18. Saanud abielulahutuse avalduse, nõuab oblasti-, krai-, ringkonna-, linnakohtus, liidu-, autonoomse vabariigi ülemkohus rahvakohtust välja selle asja lõpetatud toimiku ja määrab asja arutamisele.

Asja arutatakse rahvakaasistujate osavõtul, avalikul kohtuistungil. Abikaasade palvel võidakse vajalikel juhtudel kohtu määramisel asja arutada kinnisel istungil (8. VII 1944. a. seadluse § 23).

19. Kohtuistungile kutsutud poolte mitteilumine toob kaasa käesoleva juhendi p. 10 ettenähtud tagajärjed.

Kostja mitteilumisel, kui kohus tunnistab tema ilmumise vajalikuks laste ülalpidamise ja kasvata- mise küsimuse lahendamiseks, võib kohus teha määruse kostja sundtoomiseks kohtusse vastavalt VNFSV TsPK § 101-a ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavaile paragrahvidele.

20. Kohus, asja arutanud, teeb motiveeritud otsuse abielu lahutamise või mittelahutamise kohta; kui aga asja arutamisel pooled avaldavad nõusolekut leppida, teeb kohus määruse lahutusasja lõpetamiseks, tähendades määruses, et asi lõpetati abikaasade leppimisel.

Otsuses abielu lahutamise kohta, vastavalt 8. VII 1944. a. seadluse § 26 ja 27, peab kohus:

- a) määrama, kumma lahutatud abikaasa juurde ja kes lastest jääb ja samuti, kes vanemaist ja missugusel määral kannab kulusid laste ülalpidamiseks;
- b) poolte nõudel jagama varanduse loonus või mõttelistes osades lahutatute vahel;
- v) ennistama mõlemale abikaasale nende soovil enneabielulise perekonnanime;
- g) määrama lahutustunnistuse väljaandmisel sis- senõutava summa 500—2000 rubla suuruses ja määrama, kummalt abikaasadest (ühelt või mõlemalt) see tuleb sisse nõuda.

21. Kohtute otsustele abielulahutuse asjades võidakse poolte poolt edasi kaevata üldistel alustel.

NSV Liidu Kohtu Rahvakomissar R õ t š k o v.

L i s a

NSVL Kohtu Rahvakomissari juhendi p. 7.

Abielulahutuste asjus ajalehes avaldatava kuulutuse näidis.

Korovin, Ivan Vladimiri p., elukoht Moskvas S. Dorogomilovi tn. nr. 35 krt. 108, algatab abielu- lahutuse asja oma naise Varvara Vassili t. Korovi- niga, elukoht sealsamas.

Asi kuulub arutamisele Moskva linna Kiievi ra- jooni 2. jaoskonna rahvakohtus.

51. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus

rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku rakendamise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 18. augustist 1944 nr. 1122 kinnitatud rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustikus tööraha saadikute nõukogudele, nende täitevkomiteedele ja viimaste osakondadele ettenähtud ülesandeid täidavad Eesti NSV-s:

- a) rajooni tööraha saadikute nõukogu, tema täitevkomitee ja selle osakondade ülesandeid — maakonna ja maakondliku alluvusega linnade osas — vastava maakonna tööraha saadikute nõukogu, tema täitevkomitee ja viimase osakonnad;
- b) külanõukogude ülesandeid — valla ja maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteed;
- c) lasterikaste ja vallasemade riiklike abirahade osakonna ülesandeid — kohalike täitevkomiteede rahandusosakonnad.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees A. Veimer.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja A. Borkman.

Tallinn, 29. detsembril 1944. Nr. 431.

52. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus

vara liikide loendi kinnitamise kohta, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab: Kinnitada vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi, vastavalt käesoleva määruse lisale.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees A. Veimer.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja A. Borkman.

Tallinn, 12. jaanuaril 1945. Nr. 28.

Lisa

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
12. jaanuari 1945 määruse nr. 28 juurde.

Vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi.

I.

Sissenõuete pööramisel riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide varale tuleb vastavalt silmas pidada TsPK

§ 271-b, 272, 272-a, 272-b, 272-v, 272-g ja 272-d eeskirju ning peale selle ei või pöörata sissenõuet:

- 1) TsK § 22 loetletud varale;
- 2) kooperatiiv-ettevõtetele (ruumid, sisseseade ja riistad);
- 3) käsitööstus-kooperatiivorganisatsioonide jagamatule fondile;
- 4) ettevõtte töö jaoks vajalikele toor- ja kütta-ainetele;
- 5) elu- ja majandushoonetele;
- 6) põllumajanduslikule elusale ja eluta inventarile hulgal, mis on vajalik antud majapidamise tootmisplaanide täitmiseks;
- 7) kasvavale viljale;
- 8) seemnete hulgal, mis on vajalik külviks jooksva põllumajandusaastal;
- 9) loomasöödale hulgal, mis on vajalik kuni uue sööda koristamiseni;
- 10) kooperatiiv-organisatsioonide osamakudele, mis on sisse makstud kõrgema astme kooperatiiv-organisatsioonidesse;
- 11) asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide summadele, mis on vajalikud töötasu väljamaksmiseks möödunud aja eest ja viieteistkümnepäeva eest ette;
- 12) võlgnikule kuuluvale sundkindlustuse kindlustussummale.

II.

Täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi sissenõuet ei või pöörata kodanike järgmisele varale:

1. Võlgnikule ja tema ülalpidamisel olevatele isikutele vajalikud kantavad tali- ja suviriided, pesu, jalanõud ja teised vajalikud koduse tarvituse esemed:

- a) kantavad tali- ja suviriided — iga isiku kohta üks suvi- või sügispalitu, üks talipalitu või kasukas, üks taliülirikond (naisisikutele kaks tali-riietust), üks suviülirikond (naisisikutele kaks suviriidetust), üks suvine peakate ja üks tali-peakate (naisisikutele peale selle kaks suviriidetust ja üks soe rätik või sall). Peale selle iga töölkäija isiku tööriietus;
- b) pesu — kolm vahetust iga isiku kohta;
- c) üks paar kingi või saapaid ja üks paar säärsaapaid või viltjalatseid iga isiku kohta;
- d) teised vajalikud koduse tarvituse esemed, iga isiku kohta: üks komplekt söögiriistu (taldrik, kahvel, nuga ja lusikas), üks komplekt tee-riistu (klaas või tass ja alustass), üks tool (taburett), üks magamiskomplekt (madrats, padi, kaks lina, kaks padjapüüri, tekk, üks voodi, kaks isiklikku käterätikut); iga perekonna kohta — teemasin (teekann või katel vee keetmiseks), priimus (või petrooleumkeetja), lamp, söögilaud, kaks laudlina, kaks teerätikut, kaks köögirätikut, kaks ämbrit, üks kohver (või muu seda asendav riiehoiumahuti), kõige tarvilikumad köögiriistad (kastrulid, keedupott jne.) ning kõik lastetarbed.

Samade normide ulatuses ei kuulu äravõtmisele ka ajutiselt äraolevate perekonnaliikmete vara.

2. Küttetagavarad määral, mis on vajalikud toidu keetmiseks ja võlgniku ning tema perekonna eluruumi soojendamiseks kolme kuu jooksul.

3. Toiduainete-tagavarad määral, mis on vajalikud võlgniku ning tema perekonna toitmiseks ühe kuu jooksul.

4. Tootmissiseseade, tootmisriistad, instrumentid, töövahendid ja raamatud, mis on tarvilikud elukutselises tegevuses võlgnikkudele, kes töötavad iseisvalt palgalise tööjõuta või ühe palgatöölisega, Eesti NSV Konstitutsiooni § 8 ettenähtud juhtudel aga kuni 10 palgatöölisega, samuti kalanduses ja jahinduses vajalikud tööndusriistad.

Punktis 4 näidatud esemed ei kuulu äravõtmisele võlgade katteks ka neilt isikult, kes on palgalises teenistuses või töös (lukusepad, tiserid, montöörid, arstid, muusikandid, joonestajad jne.), samuti ka õpilastelt.

5. Toorained ja küte, mis on vajalikud kahe kuu jooksul p. 4 tähendatud isikute tegeliku töö jaoks.

6. Põllumajapidamistes ei või peale selle pöörata sissenõuet järgmisele varale:

- a) majapidamisega lahutamatus seoses olevad elu- ja majandushooned, samuti viljapuuaiad ja mets;
- b) põllutöömehhanad, põllumajanduslik inventar, töö- ja koduloomad ning kodulinnud ja mesilaspered määral, mis on vajalikud põllumajapidamise normaalseks jätkamiseks, vastavalt talundi suurusele ja selle kasutamise viisile, võlgniku poolt esitatava kohaliku valla täitevalitsuse otsuse alusel.

Igal juhul aga on keelatud pöörata sissenõuet järgmisele põllumajanduslikule inventarile ja tööloomadele iga talundi kohta — üks kartuliader, üks hõlmader, üks äke, üks vaner, üks regi, üks hobune või paar härgi ühes rakmetega ja üks noor kuni kolmeaastane tööloom, üks lehm ja üks kuni poolteise-aasta vanune vasikas või mullikas, kodulinnud (kanad, haned, pardid), mitte üle viie igast liigist, kaks lammast ja üks siga. Lehma puudumisel tuleb jätta vabaks veel üks mullikas või kaks kitse;

- c) seemnekartulid ja muud seemned, kohalike maaorganite poolt kindlaksmääratud normide järgi;
- d) toiduained määral, mis tagab talundipidajate ja nende ülalpidamisel olijate eluüalpidamist kuni uue lõikuseni, arvestades kuu kohta isikule 14 kg jahu (või 16 kg teravilja), 16 kg kartuleid, 2 kg tangu, 1,5 kg soola, 400 g rasvaineid, 4 kg igaliiki aedvilja, 1 kg liha (või 2 kg kala) või vastavalt tapaloomi;
- e) loomasööt määral, mis on vajalik kuni uue söödasaagi koristamiseni või loomade karjamaale laskamiseni, arvestades ühe kuu kohta lehmadele — 325 kg heinu, väikesarvloomadele — 48 kg heinu, vasikaile ja mullikaile — 212 kg heinu, iga hobuse kohta 70 kg kaeru ja 425 kg heinu, kusjuures heinad võidakse võlgniku avalduse kohaselt asendada vastava hulga õlgedega ühes selle juurde kuuluva tarviliku jahu või kliide lisandiga või vastava hulga jõusöödaga;

f) keeduvilja- ja puuviljaaedade koristamata saak, välja arvatud aiad, millel on töönduslik iseloom.

7. Kooperatiiv-organisatsioonide liikmete osamaksud.

8. Võlgnikule kuuluv kindlustussumma sundkindlustuse alal, samuti summad, mis on välja antud sotsiaalkindlustuse või sotsiaal-hoolekande korras.

9. Tööriistade amortiseerumise, riiete kulumise jne. kompensatsioonid, lahkumistoetused.

10. Lasterikastele emadele makstav toetus.

11. Ordenisummad.

12. Sissenõudmise pööramisel töötasule ei või sissenõutav summa üldreeglina ületada 20% töötasust.

Alimentide sissenõudmisel, samuti sotsialistliku omandi riisumisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahjutasu sissenõudmisel ei või sissenõutav summa ületada 50% võlgniku töötasust.

III.

Erandina käesoleva loendi II osa reegiltest on juhtudel, kus tegemist on: a) maksuvõlgade ja muude maksude, b) alimentide, töötasu ja töötajale tekitatud isikulise või varalise kahju ning c) sotsialistliku omandi riisumisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahjutasu sissenõudmistega, — keelatud sissenõuete pööramine vaid kodanike sellele varale, mis on loetletud II osa p. 1, 2 ja 3 ja p. 6 lit. b teises lõikes.

53. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus ametiühingute vabrikute, tehaste ja asutiste komiteedele tööliste ja teenistujate töötasu-fondist kultuuriliseks tööks mahaarvutamiste teostamise kohta.

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 15. novembrist 1944 nr. 1590 Läti, Leedu ja Eesti NS Vabariikides erandina ametiühingute vabrikute, tehaste ja asutiste komiteede heaks tööliste ja teenistujate töötasu-fondist kultuuriliseks tööks mahaarvutamiste kohta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Erandina seada sisse 1. novembrist 1944 kuni 1. jaanuarini 1946 Eesti NSV nõukogude organisatsioonidele ning majanduslikkudele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikkudele organisatsioonidele, samuti ka eratööandjatele mahaarvutamised töötasu-fondist ühe protsendi suuruses ametiühingute vabrikute, tehaste ja asutiste komiteede heaks massilise kultuurtöö tegemiseks tööliste ja teenistujate keskel.

2. Mahaarvutamised tööliste ja teenistujate töötasu-fondist ametiühingute komiteede heaks kaetakse nõukogude organisatsioonides kinnitatud vabariikliku ja kohalikkude eelarvete piires, eraldades nimetatud summad eelarves kulude klassifikatsiooni art. 2¹ alla.

Vabrikutes, tehastes ja muudes majandusorganites kaetakse tähendatud kulud vastavalt tootmis- või administratiiv-majanduslikkudest summadest, võttes arvesse tekkivaid muudatusi tulude-kulude bilanssides ja finantsplaanides.

3. Punktis 1 tähendatud mahaarvutamised kantakse sotsiaalkindlustuse maksu tasumise kohta ettenähtud korras ja tähtaegadel ametiühingute komiteede jooksvatele arvetele; seal aga, kus on alla 25 töötaja ja seetõttu ametiühingu komitee puudub, vastava ametiühingu jooksvale arvele. Viimasel juhul avatakse ametiühingus selliste sissemaksude kohta arvepidamises eraldi arved.

4. Käesoleva määruse alusel laekuvate summade kulutamine toimub ametiühingute komiteede või ametiühingute volinikkude poolt koostatud eelarvete kohaselt, millised kinnitab Ametiühingute Kesknõukogu või tema juhtnõuude alusel vastav ametiühing.

5. Möödunud aja eest, alates 1. novembrist 1944, mahaarvutamised teostatakse ja tasutakse käesolevas määruses seatud korras ühel ajal 1945. a. jaanuarikuu teise poole sotsiaalkindlustuse maksete tasumisega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees A. V e i m e r.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja A. B o r k m a n.

Tallinn, 17. jaanuaril 1945. Nr. 38.

54. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus

Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi põhimääruse kinnitamise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi põhimäärus vastavalt lisale.

2. Tühistada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 29. oktoobrist 1940 Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi põhimääruse kinnitamise kohta (ENSV T 1940, 38, 444).

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Esimees A. V e i m e r.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
Asjadevalitseja A. B o r k m a n.

Tallinn, 19. jaanuaril 1945. Nr. 60.

Lisa

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
19. jaanuari 1945 määruse nr. 60 juurde.

Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi põhimäärus.

1. Vastavalt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Põhiseaduse § 48 on Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaat liiduvabariiklik rahvakomissariaat ja vastavalt Eesti NSV Põhiseaduse § 49 allub ta oma tegevuses nii Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule kui ka NSV Liidu Kohtu Rahvakomissariaadile.

2. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaati juhib Rahvakomissar.

3. Vastavalt Eesti NSV Põhiseaduse § 47 annab Eesti NSV Kohtu Rahvakomissar oma võimupiires käskkirju ja juhendeid NSV Liidu ja Eesti NSV seaduste, NSV Liidu ja Eesti NSV Rahvakomissa-

ride Nõukogude määruste ja korralduste, NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari käskkirjade ja juhendite alusel ja nende täitmiseks ning kontrollib nende täitmist.

4. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissar nimetab ametisse Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi valituste ja osakondade juhatajad, juhatajate asetäitjad, sektorite ja gruppide juhatajad, revidendid, konsultandid, inspektorid ning teised Kohtu Rahvakomissariaadi vastutavad töötajad vastavalt NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari poolt kinnitatud nomenklatuurile, Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadile vahenditult alluvate asutiste juhatajad, notarid, notarite asetäitjad ja — vastavalt NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 79 — kohtutäiturid.

5. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi ülesandeks on:

- Eesti NSV kohtute organiseerimine, kohtuorganite töö järelevalve ja nende tegevuse organiseerimiseks ja paremaks korraldamiseks juhiste andmine;
- notariaadi organiseerimine ja notariaalorganite tegevuse juhtimine vastavalt Riiginotariaadi määrustikule;
- advokatuuri organiseerimine ja selle tegevuse juhtimine vastavalt Advokatuuri määrustikule;
- Kohtu Rahvakomissariaadi, kohtu-, prokuratuuri-, notariaadi-, advokatuuri- ja arbitraažiorganite kaadrite ettevalmistamine ja nende ettevalmistamise täiendamine;
- Eesti NSV seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste kodifitseerimiseks materjalide süstematiseerimine ja ettevalmistamine, samuti vajalikkude NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari käskkirjade ja juhendite tõlkimine eesti keelde.

6. Vastavalt käesoleva põhimääruse p. 5 lit. a Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaat:

- vaatab läbi Eesti NSV kohtuorganite paigutuse ja koosseisud;
- kontrollib revideerimiste kaudu kohtute tegevust ja nende poolt kriminaal- ning tsiviil-asjade läbivaatamisel seaduste õiget kohaldamist, juhtides ebaõigesti otsustatud asjad Eesti NSV Ülemkohtu esimehe kätte — otsuste ja määruste peale protesti esitamise küsimuse lahendamiseks;
- jälgib ja ühtlustab kohtupraktikat; esitab NSV Liidu Kohtu Rahvakomissarile ettepanekuid kohtutele juhiste andmiseks NSV Liidu Kohtu Rahvakomissariaadi põhimääruses ja NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 75 ettenähtud korras;
- annab käskkirju ja juhendeid kohtute tegevuse organiseerimiseks ja paremaks korraldamiseks;
- rakendab kohtutes töötajate suhtes ergutusabinõusid ja teeb kohtunike distsiplinaarseadluse põhjal otsuseid kohtunikele distsiplinaartrahvide määramiseks;

- f) vastavalt Eesti NSV rahvakohtunike ja rahvakaasistujate valimismäärustikule lahendab küsimusi Eesti NSV rahvakohtute valimiste organiseerimise ja teostamise alal; vastavalt NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 20 organiseerib juhtudel, mil rahvakohtunikud lahkuvad enne nende volituste lõppu, rahvakohtunike uusi valimisi;
- g) juhib rahvakohtunike poolt valijate ees aruandmise korraldamist;
- h) juhib kohtutäiturite tegevuse korraldamist;
- i) juhib kohtustatistika korraldamist.
7. Vastavalt käesoleva põhimääruse § 5 p. b, c, d ja e Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaat:
- a) vaatab läbi Eesti NSV notariaalorganite paigutuse ja koosseisud, teostab nende organite revideerimist ja annab käskkirju ja juhendeid nende töö paremaks korraldamiseks;
- b) annab käskkirju ja juhendeid elanikkonnale juriidilise abi andmise organiseerimise alal;
- c) koostab kavad juriidilisel alal töötavate kaadrite ettevalmistamiseks ja ettevalmistamise täiendamiseks;
- d) juhib vahenditult temale alluva Kohtuliku Ekspertiisi Instituudi, samuti juriidiliste koolide ja kursuste tegevust;
- e) organiseerib Kohtu Rahvakomissariaadi, kohtu, notariaadi ja advokatuuri süsteemi kuuluvate töötajate arvelevõtmist;
- f) määrab Eesti NSV juriidiliste õppeasutiste lõpetajaid vastavatele kohtadele;
- g) teostab Eesti NSV seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste süstematiseerimist ja kodifitseerimist;
- h) koostab seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste eelnõusid õigusala organite korraldusse ja tegevusse puutuvais küsimustes.
8. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi koosseisu kuuluvad:
- a) Kaadrite Valitsus,
- b) Kohtuorganite Valitsus, kuhu kuuluvad:
1. Statistika-osakond,
 2. Kohtutäiturite Osakond;
- c) Kodifikatsiooni-osakond,
- d) Notariaadi-osakond,
- e) Advokatuuri-osakond,
- f) Finants-Plaani-osakond,
- g) Administratiiv-Majandusosakond,
- h) Eriosakond,
- i) Sekretariaat,
- j) Arhiivosakond.
9. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadile allub Kohtuliku Ekspertiisi Instituut.
10. Kaadrite Valitsuse ülesandeks on:
- a) kaadrite arvelevõtmine ja nende kohta andmete kogumine NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari poolt määratud nomenklatuuri järgi;
- b) kavade koostamine juriidiliste kaadrite ettevalmistamise ja nende ettevalmistamise täiendamise alal;
- c) Eesti NSV juriidiliste õppeasutiste lõpetajate paigutamise kava koostamine ja NSV Liidu kõrgemate juriidiliste õppeasutiste ja juriidiliste koolide lõpetajate paigutamise kohta NSV Liidu Kohtu Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud kava teostamine;
- d) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissarile esituste ettevalmistamine töötajate ametisse nimetamise kohta;
- e) juriidilise kooli ja juriidiliste kursuste juhtimine;
- f) kirja teel korraldatava juriidilise hariduse juhtimine;
- g) õppekavade ja programmide koostamine Kohtu Rahvakomissariaadile alluvate juriidilise kooli ja juriidiliste kursuste jaoks;
- h) õpperaamatute ja õppeabinõude koostamine juriidiliste koolide ja juriidiliste kursuste jaoks.
11. Kohtuorganite Valitsuse ülesandeks on:
- a) kohtute korraldusega seoses olevate küsimuste lahendamine (paigutus, struktuur, koosseisud jne.);
- b) kohtute revideerimine küsimuste alal, kas nad on kriminaal- ja tsiviilasjade läbivaatamisel õigesti kohaldanud seadusi, samuti kõigi muude nende tegevusse puutuvate küsimuste alal (otsuste ja määruste kontroll, asjade kohtustungil läbivaatamiseks ettevalmistamise, kohtule esitatud asjade, avalduste ja kaebuste läbivaatamise tähtaegade ning nende asjade, avalduste ja kaebuste arvelevõtmise ja hoidmise kontroll);
- c) kohtute tegevuse paremaks korraldamiseks antavate käskkirjade ja juhendite kavandite koostamine;
- d) küsimuste lahendamine rahvakohtute valimiste organiseerimise ja teostamise alal vastavalt Eesti NSV rahvakohtunike ja rahvakaasistujate valimismäärustikule;
- e) järelevalve selle üle, et Eesti NSV kohtute poolt leiaks täitmist seaduses ettenähtud kord rahvakaasistujate osavõtu kohta ülesannete täitmisest kohtus (järjekord, tähtajad);
- f) järelevalve selle üle, et rahvakohtunike poolt leiaks täitmist NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduste seaduse § 29 eeskiri valijate ees aruandmise kohta;
- g) kohtute kohtupraktika jälgimine ja ühtlustamine;
- h) kohtustatistika organiseerimine ja juhtiv korraldamine;
- i) kohtutäiturite tegevuse juhtimine.
12. Kodifikatsiooni-osakonna ülesandeks on:
- a) Eesti NSV kehtivate seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste süstematiseerimine ja kodifitseerimine;
- b) Eesti NSV seaduste, seadluste ja määruste kogude väljaandmine ning vajaduse korral mitmesuguste käsiraamatute väljaandmine NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandluse alal;

- c) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissari ülesandel seaduste, seadluste, määruste ja juhendite eelnõude koostamine ja arvamuste avaldamine Kohtu Rahvakomissariaadile seisukoha võtmiseks antud seaduste, seadluste, määruste ja juhendite eelnõude kohta;
- d) NSV Liidu seaduste, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste, NSV Liidu Rahvakomisaride Nõukogu määruste ja korralduste ning NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari käskkirjade ja juhendite tõlkimine eesti keelde, kuivõrd need aktid ei ole antud välja eesti keeles ja kuivõrd nad kuuluvad avaldamisele üldiseks teadmiseks.
13. Notariaadi-osakonna ülesandeks on:
- a) küsimuste lahendamine notariaadi organiseerimise ja tegevuse alal;
- b) järelevalve Eesti NSV notariaalorganite tegevuse üle ja nende revideerimine.
14. Advokatuuri-osakonna ülesandeks on:
- a) Eesti NSV advokatuuri tegevuse juhtimine vastavalt advokatuuri määrustikule;
- b) küsimuste lahendamine Eesti NSV advokatuuri organiseerimise ja tegevuse alal;
- c) advokatuuri-organite revideerimine.
15. Finants-Plaaniosakonna ülesandeks on:
- a) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi ja temale vahenditult alluvate asutiste ja Eesti NSV kohtute eelarvete kavade koostamine ning nende asutiste ja kohtute finantseerimine;
- b) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadile vahenditult alluvate asutiste rahalise tegevuse korraldamine ja järelevalve;
- c) arvepidamise ja aruandmise korraldamine;
- d) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi süsteemi kuuluvate asutiste asjaajamise dokumentaalne revideerimine nende poolt tehtud kulutuste õigsuse suhtes;
- e) Kohtu Rahvakomissariaadi süsteemi kuuluvate organite ja Eesti NSV kohtute varustuskavade koostamine ja neile määratud fondide jaotamine.
16. Administratiiv-Majandusosakonna ülesandeks on:
- a) Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi hoonete ja materiaalsete väärtuste vastavas tehnilises ja sanitaarses seisukorras hoidmine ja nende arvestuse ning remondi korraldamine;
- b) hoonete remondi eelarve koostamine;
- c) majavalitsuse, söökla, töökodade ja teiste sääraste ettevõtete töö juhtimine ja kontroll;
- d) Kohtu Rahvakomissariaadi valitsuste ja osakondade varustamine kantseleitarvetega ja kontroll nende kasutamise üle;
- e) isikulise koosseisu töö juhtimine;
- f) Kohtu Rahvakomissariaadi töötajate tööle tuleku ja lahkumise kohta tabeli pidamine;
- g) Kohtu Rahvakomissari korraldusel muude asjade ajamine.
17. Sekretariaadi ülesandeks on:
- a) kõikide Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi, Kohtu Rahvakomissari ja Kohtu Rahvakomis-
- sariaadi kolleegiumi poolt väljaantavate määruste, käsk-, juht- ja ringkirjade osakondadele täitmiseks edasiandmine ja kontroll nende täitmise üle;
- b) Kohtu Rahvakomissariaadi osakondade poolt esitatud töökavade täitmise kontroll;
- c) Kohtu Rahvakomissari ja Kohtu Rahvakomissariaadi kolleegiumi nimele saabunud kirjavahetuse registreerimine, jaotamine ja täitmine või täitmiseks üleandmine teistele osakondadele;
- d) Kohtu Rahvakomissariaadi vapiga pitsati hoidmine;
- e) Kohtu Rahvakomissariaadi asjade nomenklatuuri (klassifikaatori) koostamine koos osakondade juhatajatega ja selle kinnitamine.
18. Kohtuliku Ekspertiisi Instituudi ülesandeks on:
- a) kriminaal- ja tsiviilasjades esitatud mitmesuguste asitõendite teaduslik uurimine, nagu mikroskoopiliste, keemiliste, fotograafiliste, daktüloskoopiliste ja graafiliste uurimiste toimetamine, käekirjade võrdlemine jne. kriminaalse teo selgitamiseks ja süüdlase avastamiseks või kahtlustatud isiku süütuse kindlaks tegemiseks;
- b) kohtu alal töötajatele loengute ja ettekannete korraldamine kriminalistika uurimistehnika uusimatest saavutistest ja teaduslik-kohtuliku ekspertiisi võimalustest;
- c) teaduslike katsete tegemine kriminalistika uurimismeetodite täiustamise ja teaduslik-kohtuliku ekspertiisi teostamise eesmärgiga.
19. Arhiiviosakonna ülesandeks on:
- a) Kohtu Rahvakomissariaadi lõpetatud üldiste ja salajaste aktide ja dokumentide alalhoidmine;
- b) arhiivi üleantud üldiste ja salajaste materjalide kontroll ja vastuvõtt;
- c) arhiivimaterjalide statistika ja nende puutumatus kindlustamine;
- d) seaduslikus korras mittesäilitatavateks tunnistatud materjalide väljavalimine ja utilisatsiooni üleandmine;
- e) dokumentaalsete materjalide seisukorra ja töö korraldamise kontroll arhiivi osakondades ning Kohtu Rahvakomissariaadile alluvate asutiste arhiivides;
- f) aktide õige vormistamise kontroll Kohtu Rahvakomissariaadi asjaajamises vastavalt kinnitatud aktide nomenklatuurile;
- g) dokumentaalsete materjalide ajutiseks kasutamiseks väljaandmine kooskõlas NSV Liidu Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Peavalitsuse juhenditega;
- h) materjalide üleandmine Riiklikku Arhiivi Kohtu Rahvakomissariaadi arhiivis kindlaksmääratud säilitamise tähtaegade möödumisel.
20. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadis moodustatakse Rahvakomissariaadi kolleegium, kelle koosseisu kuulub Rahvakomissar (esimehena), tema asetäitjad ja mõned Rahvakomissariaadi juhtivad töötajad.

Kolleegiumi liikmed kinnitab Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Eesti NSV Kohtu Rahvakomissari ettepanekul.

21. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi kolleegium oma korrapärastel koosolekutel arutab eeskätt küsimusi praktilise juhtimise, täitmise kontrolli ja kaadrite valiku alalt, vaatab läbi Rahvakomissariaadi kohalikkudes organites ja kohtutes töötajate aruanded.

Kolleegiumi otsuste elluviimine toimub Rahvakomissari käskkirjadega.

Kui tekib lahkarvamisi Rahvakomissari ja kolleegiumi vahel, viib Rahvakomissar ellu oma otsuse, teatades tekkinud lahkarvamistest Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule, kuna kolleegiumi liikmed omakorda võivad apelleerida Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule.

22. Keskasutiste ja kohalikkude töötajate töökogemuste kasutamiseks ja kriitika ning enesekriitika arendamiseks kutsub Eesti NSV Kohtu Rahvakomissar kokku üks kord kuus Eesti NSV Kohtu Rahvakomissariaadi aktiivi.

III.

55. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissari

k ä s k k i r i

Võru Riikliku Notariaalkontori tööpiirkonna kohta.

Käskkirja 11. novembrist 1944 nr. 222 (ENSV Teataja 1944, 10, 111) osaliseks muutmiseks määran Riiginotariaadi määrustiku (ENSV Teataja 1940, 71, 978) § 20 alusel Võru Riikliku Notariaalkontori tööpiirkonda sama määrustiku § 15—18 ettenähtud notariaaltoimetuste teostamiseks, samuti notariaaltoimetuste teostamiseks sama määrustiku § 19 ettenähtud juhul, Võru maakonna külge liidetud Mäe valla ja Järvesuu, Saatse ning Meremäe valdade osad.

Eesti NSV Kohtu Rahvakomissar A. J õ e ä ä r.

12. jaanuaril 1945. Nr. 21.

56. Eesti NSV Kohtu Rahvakomissari

k ä s k k i r i

mõnede riiklikkude notariaalkontorite tegevuse alustamise kohta.

1. Kilingi-Nõmme Riikliku Notariaalkontori (asukoht Kilingi-Nõmme linnas) tegevuse alustamisega temale määratud tööpiirkonnas (ENSV Teataja 1944, 10, 111) vabastan Pärnu Riikliku Notariaalkontori temale eeltähtendatud notariaalkontori tööpiirkonna kohta ajutiselt pealepandud ülesannete täitmisest.

2. Lugeda tegevust alustanuks Kuressaare Riiklik Notariaalkontor (asukoht Kuressaare linnas, Turu 2) ja Rapla Riiklik Notariaalkontor (asukoht Raplas, Tallinna mnt. 4) neile määratud tööpiirkonnades (ENSV Teataja 1944, 10, 111).

Eesti NSV Kohtu Rahvakomissar A. J õ e ä ä r.

12. jaanuaril 1945. Nr. 22.

57. Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari

k ä s k k i r i

meditsiin-keskharidusega ja vähemalt kolmeaastase meditsiin-tööstaažiga meditsiinõdede velskriteks nimetamise kohta.

Keskmeditsiinkaadrite olukorra parandamiseks Eesti NSV-s käsin:

1. Kõik meditsiinõded, kes on lõpetanud täieliku üldharidusliku keskkooli ja saanud 3-aastase meditsiinilise hariduse ning on töötanud vähemalt kolm aastat meditsiinõena, nimetada velskriteks.

2. Ümbervormistamise panen Tallinna ja Tartu Meditsiin-keskkoolidele, mille läbiviimiseks moodustada kolmeliikmelised komisjonid.

3. Ümbervormistamine viia lõpule 1. aprilliks 1945.

4. Kontrolli käesoleva käskkirja täitmise üle panen Kaadrite Valitsuse ülemale sm. Räni'le.

Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissar

V. H i o n.

Tallinn, 20. jaanuaril 1945. Nr. 29.

